

עאירי'ם לזשע"ה

לעילוי נשמת א"מ הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל

נקודות אור

מספר הגר"א מן שליט"א שמרן הגר"ח"ק זצ"ל אמר לו פעם, שהעידו לו בשם הגרמי"ל זצ"ל שהיה יהודי שבא תמיד מתל אביב לבני ברק והיו שולחים אותו עם שאלות לחזו"א, והוא טען שזו טרחה וכיטול תורה בשבילו, ושאל את החזו"א על כך, השיב לו החזון איש: "לזכות לסכרא ישרה יש צורך בשכל זך, וזיכוך הזה של השכל בא ע"י חסד"

ועוד סיפר הרב מן, שבאחד הימים אמר לו מרן הגר"ח זצ"ל, שאתמול היה צורך שמישהו יוציא אותו בכרכות התורה כי לא ישן כל הלילה, ואף על פי שעשה את כל העצות להירדם לא הצליח. ואח"כ ביום היה צריך להצטער ולעמול הרבה כדי להשלים את הלימודים הקבועים שלו, בגלל העייפות.

ואח"כ המשיך ואמר: אני יודע לעניות דעתי (כלשונו) מדוע זה קרה, כי בלילה אמר הממונה על קבלת קהל שלא תהיה קבלת קהל, כיוון שהוא היה צריך לנסוע לשמחה משפחתית, ואז אמרתי לעצמי שטוב הדבר כי אספיק ללמוד עוד ולסיים את מסכת יומא, ולכן נעשיתי חשבתי שארויח מכך שלא תהיה קבלת קהל והפסדתי. והנה הלילה, שכן קיבלתי את האנשים, ברוך ה' נרדמתי מיד."

חכמתכם ובינתכם

מסופר שמרן הגר"א קוטלר זל"ה ובנו הגר"ש זל"ה היו בביקור אצל כ"ק הבית ישראל זצ"ל וכיבדו הבית ישראל את הגר"ש בתפוח, ענה הגר"ש שאינו רעב, הגיב הבית ישראל א' חסיד וועסט נישט זיין (חסיד לא תהיה), מיד קפץ הגר"א ואמר לבנו תענה אמן על הברכה שקיבלת.

הגות שאבעס'

ובן יונה או תור לחטאת

על היולדת להביא לקרבן או תור או בן יונה, תמיד מקדימה התורה את התורים לבני יונה (שתי תורים או שני בני יונה), ואילו כאן הקדימה התורה בן יונה לתור (בן יונה או תור לחטאת). מדוע?

אומר הבעל הטורים: שבכל מקום מקדים הכתוב תורים לבני יונה חוץ מכאן, מכיוון שבשאר הקרבנות מביאים שני עופות מאותו מין, אך לקרבן חטאת מביאים רק עוף אחד, ודרך התור להתאבל כשלוקחים ממנו את בן זוגו, ולכן אמרה התורה, עדיף לקחת בן יונה מאשר תור, כי התור מצטער על בן זוגו.

ומוסיף על כך בבאר הפרשה, 'והרבה יש להתעורר, כי אם עדיף להביא קרבן פחות ערך מאשר לצער 'תור', קל וחומר כמה יש לנו להיזהר שלא לצער בני אדם'.

בימים אלו החליטו אחינו התועים, לבטל חלק מהתמיכה בעולם התורה ולקנטר את בני הישיבות על כך שאינם 'נושאים בנטל', כמובן שאנחנו יכולים רק להצטער על חוסר הבנתם של'ולי בריתי יומם ולילה חוקות שמיים וארץ לא שמת', ועמלי התורה הם העומדים בחוד החנית להצלת העם והארץ, אך אולי ישנו דבר שחשוב לחזק ולשקן גם בתוכנו פנימה.

סיפר לאחרונה הר"צ ר' חנניה צ'ולק שליט"א, שבאחת מטיסותיו האחרונות חזרה לארץ, הוא ישב והגה בתורה, לפתע ניגשה אליו דיילת ושאלה האם הוא רוצה לשתות, לאחר שהשיב בחיוב, שאלה הדיילת האם היא יכולה לשאול שאלה נוספת, ענה לה הרב צ'ולק 'תשאלו, מקסימום אני לא יענה'. 'מה העיסוק של כבודו?' שאלה, 'אני מעזר מציון' השיב, 'וכל הספרים שמונחים לפניך, איך הם קשורים לעזר מציון?', 'הם לא קשורים וקשורים מאד, אני זוכה להתעסק ביום יום בחסד וטרוד בכך מאד, כעת בטיסה יש לי 12 שעות בהם אין טלפונים ופגישות, או כל פעילות אחרת, ואני יכול להתפנות להגות בתורה הקדושה, שהיא זאת שמלמדת אותנו את כל אורחות חיינו, ובתוכם גם כיצד לעשות חסד' השיב הרב צ'ולק. 'אתה באמת מאמין' שאלה הדיילת את הרב צ'ולק 'שהתורה היא משהו יפה ומחנך? משהו שמדרבן לעשות חסד?', 'בוודאי' השיב, 'אולי תאמר לי משהו שלמדת כעת בספרים?', 'למדתי עכשיו למשל על כך שהתורה אוסרת לחרוש בשור ובחמור יחדיו, והמפרשים שואלים מה הסיבה שהתורה אוסרת זאת, מה אכפת לתורה ששור וחמור יחרשו ביחד?, ואחד הפירושים הוא, ששור מעלה גרה וכל הזמן לועס את האוכל, אך החמור איננו מעלה גרה, ואם הם יחרשו יחדיו החמור יתגרה מהשור ויצטער, ולכן התורה שדאגה לצערו של החמור, אסרה את החרושה של שניהם יחד....'

את זה שתורתנו תורת אמת, ורק היא המגינה ומצילה, זה כולנו יודעים. אבל האם אנחנו מספיק חיים את זה שהתורה תחילתה חסד וסופה חסד ואמצעיתה חסד? שהתורה איננה רק 'ספר הוראות' שקיבלנו מהיצרן, ולכן אוי ואבוי אם נעבור על ההוראות שלו, אלא כולה דברים שכתב אבינו אוהבנו בשביל להיטיב לנו בהטבה המקסימלית?

וכפי שכותב המהר"ל בתפארת ישראל: "יש לך להבין בחכמה, כי התורה תקרא 'תורת חסד', שנאמר 'ותורת חסד על לשונה'. ואף כאשר תמצא בתורה מיתות וכריתות, אין תכלית התורה רק להעמיד הטוב בעולם, שלא יהיה נמצא שום רע, כי כל ענין התורה כדי להעמיד הטוב שיהיה בעולם. ולפיכך התחלתה גמילות חסדים, שהיא עשיית הטוב לבני אדם, ותכלית התורה הטוב הגמור".

הקב"ה איננו שוטר תנועה שמחכה בסיבוב עם מד מהירות, שרק נעזר לעבור באדם... הקב"ה הוא 'קל מלא רחמים', כשם שכשנוגעים בכוס מלאה אפי' בקצה חזרת נשפך משקה מהכוס, כך הקב"ה מלא רחמים גם בזמן שהוא בהנהגת קל שהיא דין, ואם רק 'ניגע' בכיכל בו יתברך (שאינו לנו כמובן כל השגה בעצמותו), מיד ישפכו עלינו רחמים.

רק שהרחמים הם לא תמיד כמו שאנחנו חושבים ורוצים, לפעמים הרחמים הללו כואבים עד מוות, אבל עדיין רחמים!!! כמו שכאשר אחות בטיפת חלב עושה לילד חיסון פוליו, אנחנו מבינים היא לא אכזרית למרות שהילד צורח וסובל, כי ברור שהיא עושה את זה כדי למנוע מהילד חולי גדול הרבה יותר בעתיד, כך הקב"ה לפעמים -ברחמיו המרובים- נותן לבנ"א כאבים וקשיים ד' יצילנו, כדי להצילם ולמנוע מהם חוליים גדולים וקשים.

וכפי שסיפרה הרבנית גריינימן ע"ה, שלאחר השואה הנוראה, כאשר התחילו להגיע השמועות על גודל האסון והיקף הזוועות, הרגישה שהיא לא מסוגלת לשאת את האסון הנורא, ופנתה לבעלה ר' שמואל בשאלה, איך יכול להיות דבר כזה? איך הקב"ה מוכן לתת לדבר כזה לקרות?, בעלה לא גער בה על חוסר אמונה, כי הבין שהיא מדברת מלב כואב ושבור, אלא הציע שיפנו יחד אל דודו מרן החזו"א ז"ל, כשהגיעו לביתו של החזו"א, פרצה הרבנית בבכי נורא שנמשך דקות ארוכות, החזו"א לא אמר לה מילה אלא נתן לה לבכות ולבכות, כמה שהייתה צריכה, וכשסיימה לבכות אמר לה כך: 'הקב"ה הוא מקסימום חסד ומקסימום רחמים, וזהו חסד וזהו רחמים'.

כעת בערב חג הפסח - חג החירות, זה הזמן לצאת כל אחד מהמצר הפרטי שלו, ולהבין שאין שום סתירה בין זה שלפעמים כואב לי או לא הולך לי, לבין הנהגת הרחמים של ד', אדרבא, הקשיים המרים הללו רח"ל הם הם רחמי ד'.

זכנו ד' להתגייס כולנו לצבאו - צבא המלך, ולהאמין שאין כל רע יורד מלמעלה!!!

צריך עיון

וביום השמיני ימול בשר ערלתו

הרמב"ם בפירוש המשניות (חולין ס"פ שביעי) כותב, שמאז שניתנה התורה קיום המצוות שלנו הוא אך ורק מכוח מתן תורה, ולא על סמך ציוויים שנאמרו לאבות לפני מתן תורה, ומביא הרמב"ם כדוגמה לכך את מצוות מילה, שאין אנו מקיימים אותה כי אברהם נצטווה בה, אלא כי כך נצטוונו בסיני.

והקשו על כך המפרשים, אם כך הדבר, מדוע אנו מברכים בברית המילה 'להכניסו בבריתו של אברהם אבינו?' הרי נוסח זה סותר לחלוטין את היסוד של הרמב"ם, שמדגיש שקיום המצווה אינו מכח הציווי לאברהם, אלא מכוח המצווה שקיבלנו בהר סיני?!

מעשה שהיה

היה זה בשעת ערב מוקדמת, באחת מהערים הקטנות בדרום הארץ. ר' משה א. התעכב במשימה חשובה ודחופה שלא הייתה צפויה מראש, וגילה כי החמיץ את המניין הקבוע בו הוא מתפלל ערבית. הוא חשב להצטרף למניין המאוחר יותר, אך כדי לנצל את הזמן, ולנוכח לחץ העבודה המוטל עליו כסופר סת"ם מומחה - החליט לפנות בינתיים ל'חדר הסופרים' בו הוא כותב, ולהתחיל בעבודה.

לפתע, הוא מציץ בשעון, ומגלה כי השעה 1 בלילה. 'אוי, ואני עוד לא התפללתי ערבית!' - הוא נזכר, ומיד חושב: 'מנין לי עכשיו מנין לתפילת ערבית? היכן אתפלל? הן בעירנו הקטנה ואף ביישובים הסמוכים, אין מנינים בשעות כאלה! מה אעשה?'

הוא מביט בשורות הריקות שלפניו, ומסיק כי בהחלט נותרה לו עוד הרבה עבודה, כדי להספיק לעמוד בהספק, כך שכל רגע חשוב לו. מה עוד, שהלכתית - הוא פטור מחיפוש מנין כשהמניין הקרוב כה רחוק ממנו. מאידך גיסא, הרי קיבל על עצמו להקפיד להתפלל במניין, האם יוכל לוותר על קבלה זו?

מלחמה התחוללה בעומק לבו. קול קולני חריש את אוזניו בטענות הגיוניות: 'לנסוע עכשיו לאזור המרכז לחפש מנין? באמצע הלילה? כמה דלק זה יעלה? הרי זה 100 קילומטר הלוך, ועוד 100 קילומטר חזור! כמעט שלוש שעות עבודה שירדו לטמיון, ואתה בכלל פטור ממנין עכשיו!'

ומאידך קול אחר: 'אבל מעריב במניין, כך קיבלתי על עצמי. שיהיה רחוק מפה, שייקח שעתיים וחצי, שיעלה הדלק כמה שיעלה. ה' העמיד לי עכשיו מבחן, בודק אותי אם אנמוד בו. אני נמצא ברגע של ניסיון, ברגע גורלי שמי יודע מה השלכותיו, ורק בוראי ואני נדע אם עמדתי בו בהצלחה. אני עומד בניסיון בגבורה, אני יוצא עכשיו לחפש מעריב במניין!'

בשעה 2:22 לפנות בוקר, החנה את רכבו סמוך לבית הכנסת איצקוביץ' בבני ברק. בשעות כאלה, ניתן לחנות צמוד למקום, אין בעיות חניה וגם אין פקחי חניה... עד מהרה התקבץ מנין, והתפילה יצאה לדרך. תפילה שגרתית רגילה, יומיומית. מעריב של שתיים וחצי לפנות בוקר באיצקוביץ'. כשהתפילה הסתיימה, שב ר' משה לרכבו ויצא לדרך - בכיוון ההפוך.

לפתע, החריד צלצל הטלפון הנייד את השקט הלילי. מבט חטוף לשעון, 3:05 לפנות בוקר. מי מתקשר עכשיו?? מה קרה?? אחרי שבריר שניה התאושש מההלם, וענה לשיחה. 'אתה חי?' - שאל הדובר מעבר לקו. 'זה משה? אתה בסדר? לא במשך שלך?' - 'זה א...נ...י' - גמגם ר' משה בבהלה, 'מה קרה?' - ניסה להסדיר את נשימתו, 'מה קרה?'

'ובכן', השיב הקול מעבר לקו, 'אני מפיקוד העורף. טיל גראד נחת על משרדך, לא הייתה אזעקה, וגם 'כיפת ברזל' החמיצה את השיגור הזה. המשך שלך הפך לעיי חרבות... אך אם אתה מדבר אתי - אני מניח שאתה לא שם עכשיו!...' 'אני באמת לא שם', השיב ר' משה, מבולבל עדיין, 'אני על יד צומת כנות. תסביר לי שוב, בבקשה, לא הבנתי כלום!' - 'טוב, אם אתה בסדר, יש לי פה עוד עבודה. תבוא למקום ונדבר...'. השיב הקול מעבר לקו, וניתק את השיחה. ר' משה האיץ בדוושה, ותוך 20 דקות הגיע ליעד, וגילה את מה שהיה פעם חדרון הכתיבה שלו, מין מחסן בעל קירוי קל, שהתרסק לחלוטין מעוצמת תבטת טיל הגראד. הרצפה הייתה פזורה בגולות מתכת משוננות, וכל הסביבה נראתה כזירת הרס מוחלטת...

כשיצא מהרכב יצאו כל השכנים לקראתו, כאילו הייתה זו שעת צהרים. 'ברוך מחיה המתים!' - עלצו לעברו, לא האמינו שהוא חי. 'היינו בטוחים שאתה בחדר, ומי יודע מה קרה לך. זה השעות שאתה בחדר, לא?'

ור' משה, לא הצליח אפילו להשיב. פיו נאלם, מבטו רטט, ידיו רעדו בהתרגשות. הוא ראה מבין ההריסות את הכיסא עליו הוא יושב בדרך כלל - מנופץ לרסיסים, והבין היטב מה היה גורלו אם היה מחליט לוותר על מעריב במניין, ובוחר להישאר בחדר ברגעים הקריטיים הללו...

הוא שב הביתה, נסער ונרגש. אחרי כמה ימים ערך סעודת הודאה, וסיפר על החיים שניתנו לו במתנה הוודות לעמידתו בניסיון להתפלל במניין, בכל מחיר.

לפעמים הקב"ה מביא עלינו ניסיון כדי להציל אותנו ולפעמים אף אנו זוכים ע"י עמידה בניסיון לחיים במתנה.

תפילה

מזמור שיר חנוכת הבית לדוד

מדוע במזמור זה שנתחבר לחנוכת בית המקדש כמבואר במפרשים, לא מוזכר בהמשך הפרק שום מילה על בית המקדש?

מבאר ר' איסר זלמן: שדוד המלך מלמדנו, שגם כאשר הוא עוסק במאורע הנשגב והמשמח של חנוכת בית המקדש, הוא אינו שוכח להודות על כל המאורעות שעברו עליו עד אז, על כל ישועה והצלה. וטכך גם אנו צריכים להודות על כל פרט ופרט שעבר עלינו בחסדו יתברך.

ונראה שעומק הענין הוא, שכאשר אדם מגיע לאיזה רגע של 'שיא', למדרגה חדשה, שלב משמח בחיים, עליו להבין שזה לא מנותק מכל המאורעות שכבר עברו מזמן, אלא השם יתברך מכניס את כל מאורעות האדם ותהלוכותיו לפרטי פרטיהם במהלך מכוון מושג ומדוקדק כדי להביאו למילוי תפקידו, וגם מאורעות שהיו לפני זמן רב, ואיננו רואה שום קשר ביניהם למתנה שהוא קיבל כעת, באמת לעתיד נכיר שהכל זה מהלך אחד שלם ארוג באופן מפלא, וכל פרט קשור לפרטים האחרים - הכל לטובתי השלימה!

שונה הלכות

כהדרכתם על גזולי התורה להתחוק בהלכות שבת, נתמקד ב"ו בשבועות הקרובים בהלכות אלו לזכות עמ"י

מעשה באישה שביקשה ביום שישי בבוקר מהרופא שיחזור אליה בתור טלפוני, ולמעשה הרופא צלצל אליה בליל שבת רח"ל, אח"כ אמרה האישה שלפחות ידעה בעקבות כך את השעה כי מסך הטלפון נדלק.

ויש לדון שאולי היה אסור להסתכל מה השעה בפלאפון משום מעשה שבת, או שלמעשה הפלאפון שנדלק הוא כבר תוצאה שאינה ישירה ממעשה החילול? ובכלל יש לדון האם יש חילול שבת בכה"ג, מכיוון שזה שהמסך נדלק מרחוק הוא רק תוצאה מהחילול שבת שנעשה בפלאפון של הרופא, ולא נעשה בפלאפון הזה עצמו חילול שבת?

מה דעתכם???

וטמא טמא יקרא

הגמרא (שבת סז.) מבארת, שהכוונה היא שידוע המצורע את צערו ברבים, ויבקשו עליו רחמים. ועוד מוסיפה הגמרא ללמוד מכאן, שמי שיש לו אילן שפירותיו נושרים, יצבע אותו ב"סיקרא" (צבע אדום), וכך יבחינו בו אנשים ויבקשו רחמים על העץ.

למד מכאן הגר"י לוינשטיין זצ"ל יסוד נפלא בהלכות התפילה, שהרי יש להקשות, וכי כוונת הגמרא שיכריזו הציבור על 'יום תפילה' לביטול הגזירה הקשה על העץ? פשיטא שלא, אלא הכוונה, שבראות עוברי אורח את האילן הצבוע כאות וסימן שפירותיו של האילן נושרים, יפטירו 'תפילה קצרה' תוך כדי הילובם - שיחדש הקב"ה ימי האילן כבראשונה, ותו לא.

נמצאנו למדים שאף בקשה קטנה כזו נחשבת תפילה, ושלא יאמר אדם, בכדי להתפלל, עלי להתפלל תפילה גדולה ומרובה ולזה אין לי פנאי כעת, א"כ לא אעשה מאומה, לא כן היא דרכה של תורה ותפילה, אלא על האדם להחשיב כל תפילה קטנה, אף תפילה הנאמרת בסמוך לעץ ברחובה של עיר.